

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Особливості обліку та контролю формування собівартості
готової продукції рослинництва ПОСП «Берізка»»
(назва теми)

Виконавець:

студент ЦЗФН факультету

Андрющенко А.В.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.Є.Н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Муренко Т.О.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	7
1.1. Теоретичні основи обліку формування та обчислення собівартості готової продукції	7
1.2. Особливості обліку готової продукції за міжнародними стандартами фінансової звітності	18
1.3. Деякі проблемні питання організації та ведення обліку готової продукції в сучасних умовах.....	23
РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ФОРМУВАННЯ ЇЇ СОБІВАРТОСТІ НА ПОСП «БЕРІЗКА».....	28
2.1. Виробничо – економічна характеристика підприємства.....	28
2.2. Аналіз формування витрат фактичної собівартості готової продукції ПОСП «Берізка».....	35
2.3. Особливості відображення та документування операцій з надходження та вибуття готової продукції рослинництва на ПОСП «БЕРІЗКА»	43
2.4. Шляхи покращення обліку готової продукції на ПОСП «БЕРІЗКА».....	54
РОЗДІЛ 3 КОНТРОЛЬ ОПЕРАЦІЙ З ОБЛІКУ ТА КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПОСП «БЕРІЗКА».....	58
3.1. Сутність та мета внутрішнього контролю операцій з готовою продукцією.....	58
3.2. Оцінка системи внутрішнього контролю на ПОСП «БЕРІЗКА»....	68

3.3. Основні шляхи вдосконалення системи внутрішнього контролю операцій з готовою продукцією на ПОСП «БЕРІЗКА».....	76
3.4. Застосування методів економіко-математичного моделювання для цілей формування раціонального рівня витрат у виробництві....	79
ВИСНОВКИ	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	95

ВСТУП

У соціально-економічному розвитку країни сільське господарство посідає особливе місце. Це одна з основних галузей народного господарства, яка забезпечує виробництво продуктів харчування і є найпершою умовою розвитку суспільства.

Головною метою виробничої діяльності будь-якого підприємства є отримання прибутку, що можливе завдяки раціонально організованій системі обліку витрат на виробництво, калькуляції витрат та визначення собівартості продукції.

Оскільки витрати це основний обмежувач прибутків, то можна сказати, що на даний момент часу тема організації бухгалтерського обліку та контролю формування собівартості готової продукції є актуальною, так як кожне підприємство намагається здобути не тільки високі прибутки, а і знизити витрати на формування собівартості продукції, мати змогу контролювати фактори, що впливають на її зміну та виявляти резерви зменшення витрат та організувати досконалий облік та калькулювання собівартості готової продукції.

Аналіз досліджень показав, що багато науковців, теоретиків та практиків приділяють увагу темам витрат на виробництво продукції та калькулювання собівартості. Вивченням питання організації обліку витрат на виробництво продукції та її собівартості займалося значне коло науковців, серед яких Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Малюга Н. М., Нападовська Л. В., С. Сорока та ін. Проблеми економічної сутності калькулювання собівартості та організації калькуляції собівартості продукції розглядалися в працях відомих учених-економістів: Білухи М. Т., Герасимовича А. М., Сук Л. К., Ткаченко Н. М., Лишиленко А. Б.М. Литвин, М.С. Пушкар, та ін.

Вагомий внесок у розвиток методологічних питань обліку витрат виробництва та механізму калькулювання собівартості зробили зарубіжні вчені:

Басманов І. А., Безруких П. С., Маргуліс А. Ш., Палій В. Ф., Друрі К., Нідлз Б., Фостер Дж., Фрідман П.

Метою кваліфікаційної роботи є засвоєння методологічних і організаційних основ обліку і контролю формування собівартості готової продукції сільськогосподарського виробництва та надання конкретних пропозицій щодо його вдосконалення на ПОСП «Берізка».

Для досягнення мети визначені такі завдання:

- опрацювання наукових видань, публікацій і авторських робіт, присвячених проблемі організації і ведення обліку готової продукції;
- розкрити зміст нормативних документів, щодо регламентації цього питання;
- надати виробничо – економічну характеристику та проаналізувати фінансово-господарський стан підприємства;
- ознайомитись і висвітлити стан обліку, контролю готової продукції , формування її собівартості на досліджуваному підприємстві;
- розробити шляхи вдосконалення обліку та калькулювання продукції рослинництва;
- охарактеризувати внутрішній контроль над операціями з готовою продукцією на базовому підприємстві та надати шляхи його вдосконалення;
- застосування методи економіко-математичного моделювання для цілей формування раціонального рівня витрат у виробництві.

Об'єктом дослідження було обрано ПОСП «Берізка» Кривоозерського району, Миколаївської області.

Підприємство є платником єдиного податку 4 групи та займається вирощуванням зернових та технічних культур, надає послуги у сільськогосподарському виробництві іншим підприємствам та населенню.

Об'єктом дослідження є особливості бухгалтерського обліку та контролю формування собівартості готової продукції на ПОСП «Берізка».

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методичних і прикладних питань, пов'язаних з обліком та контролем формування собівартості, господарські процеси формування витрат на виробництво, їх склад, структура, окремі елементи і статті витрат, собівартість продукції в цілому, первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, звітність підприємства.

Інформаційною базою та джерелами для досліджень у дипломній роботі виступили: Закони України, Укази Президента, накази Міністерства фінансів, постанови Кабінету міністрів України, посібники, підручники, монографії, фахові джерела з фінансового та бухгалтерського обліку, наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених з питань бухгалтерського обліку витрат на виробництво та калькулювання собівартості готової продукції, первинні та зведенні документи, річна звітність підприємства за 2015-2017 роки.

При написанні кваліфікаційної роботи були використанні такі методи дослідження: абстрактно-логічний, тобто теоретичні узагальнення та формулювання висновків, порівняння, економіко-статистичні, аналітичні, методи спостереження, дослідження та аналіз літературних джерел.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Загальний обсяг роботи займає 95 сторінок, містить 5 рисунків, 17 таблиць.

ВИСНОВКИ

Основні завдання сільського господарства – забезпечити інтенсивний розвиток і підвищення ефективності всіх його галузей з метою збільшення виробництва і поліпшення якості продукції, більш повне задоволення потреб населення в продуктах харчування і промисловості в сировині.

У розвитку національної економіки України важливим є правильна організація бухгалтерського обліку та звітності, яка ведеться на підприємствах. Від правильного та раціонального підходу до бухгалтерського обліку залежить вся діяльність підприємства. Фактором, котрий впливає на розмір прибутку є витрати понесені в результаті здійснення господарської діяльності, собівартість продукції та її калькулювання. Тому всі зусилля керівників направлені на контролювання їх величини і, по можливості, зменшення їх розміру.

В роботі було опрацьовано теоретико – методологічні основи бухгалтерського обліку формування собівартості продукції. Твердження різних науковців з приводу економічної сутності, методів обліку та формування понять «готова продукція», «витрати», «собівартість» та «калькуляція» дають змогу глибше зрозуміти суть понять з різних точок зору. Розглянуто особливості обліку готової продукції за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Надана виробничо – економічна характеристика ПОСП «Берізка», яке займається вирощуванням зернових та технічних культур. Провівши аналіз витрат та собівартості реалізованої продукції на підприємстві можна зробити висновки, що найбільшу питому вагу у витратах підприємства, і відповідно у виробничій собівартості продукції рослинництва займають матеріальні та інші прямі загальновиробничі витрати, тому при пошуку резервів зниження витрат необхідно найбільш звернути увагу саме на дані статті витрат. Спостерігається тенденція до зниження собівартості реалізованої продукції рослинництва в розрахунку на 1 цнт. Підприємство має високу рентабельність продаж продукції та отримує дохід від своєї діяльності.

Розглянувши діючу систему обліку на ПОСП «Берізка», можна сказати, що в цілому облік готової продукції, витрат на виробництво, формування собівартості та її калькулювання ведеться згідно законодавчим нормативам та методологічним засадам, але є незначні недоліки в обліку.

Основними недоліками облікового процесу можна вважати відсутність наказу про облікову політику, не раціональний метод оприбуткування готової продукції та відсутність аналізу витрат та формування собівартості.

Для усунення проблемних ділянок бухгалтерського обліку та калькулювання собівартості продукції визначено ряд пропозицій по вдосконаленню бухгалтерського обліку готової продукції, формування собівартості та її калькулювання.

Так, в наказі про облікову політику потрібно зазначити методи обліку готової продукції на всіх етапах виробництва та руху та зазначити статті калькуляції витрат, їх облік та розподіл по номенклатурним групам продукції. Також вказати рахунки бухгалтерського обліку на яких накопичуються витрати, порядок їх віднесення, первинні документи з обліку витрат та методи розподілу при закритті витратних рахунків.

Документально засвідчувати калькуляційні різниці, при доведенні планової ціни на продукцію до фактичної, дану операцію пропонуємо оформлювати бухгалтерською довідкою. Також планові ціни на підприємстві при оприбуткуванні урожаю з поля, повинні встановлюватися економічною службою на підприємстві, а в разі її відсутності – директор повинен написати наказ про встановлення цін або розпорядження по підприємству. При очищенні зерна необхідно також встановлювати ціну оприбуткування зерновідходів та мертвих відходів документально, що треба для правильного списання собівартості при їх реалізації та фінансових результатів при даній господарській операції.

У кваліфікаційній роботі розглянуто сутність та мету внутрішнього контролю над операціями з готовою продукцією, надана оцінка внутрішнього контролю на ПОСП «Берізка», в результаті якої встановлено, що служби

внутрішнього контролю на підприємстві немає, натомість його функції покладено на адміністративний персонал.

Знайдені шляхи вдосконалення внутрішнього контролю над операціями з готовою продукцією на ПОСП «Берізка», а саме:

- необхідно створити службу внутрішнього контролю та визначити основні її завдання;

- завідуючий токовим господарством повинен підписати договір про повну матеріальну відповідальність;

- запропоновано альтернативний метод інвентаризації зерна – рохрахунковий;

- необхідно посилити контроль достовірності даних про масу намолоченого та доставленого зерна на тік, а саме ввести талонну форму обліку оприбуткування врожаю.

- створити посаду внутрішнього аудитора, на надати йому автоматизоване місце для роботи та систематизації даних.

Розроблена економіко-математична модель оптимізації витрат підприємства з метою зменшення собівартості готової продукції. В її результаті підприємство отримає на 110,5 тис.грн більше доходу, ніж отримано фактично. Крім того визначено, що основними резервами зниження собівартості продукції в господарстві є: економне використання коштів, трудових ресурсів, впровадження у виробництво передових технологічних заходів, які будуть сприяти зростанню виходу продукції швидшими темпами порівняно з витратами виробництва.

Отже, основні завдання, які ставилися на початку даної роботи були виконані. Згідно розглянутого вище, можна зробити остаточний висновок, що дослідження даної теми в даний час є доцільним і актуальним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навч.-метод. посібник. / Г.І.Андреева - К. : Знання, 2014. – 263 с.
2. Бейба О. А. Оптимізація витрат при формуванні виробничої Собівартості сільськогосподарської продукції [Електронний ресурс] / Бейба О. А. // 2017 – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>
3. Бухгалтерський облік у сільському господарстві. Підручник/ За редакцією професора Бутинця Ф.Ф. та доцента Коцупатого М.М. -Ж.,ПП «Рута», 2003. – 504 с.
4. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та (фінансова звітність за міжнародними стандартами. - 3-тє вид., перероб. і доп. - Х.: Фактор, 2013. – 1072 с.
5. Дороженко Л.І. Сутність оптимізації витрат із застосуванням економіко-математичних методів математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці/2018 УДК 339.137.228, журнал: Економічні науки С. 228
6. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами - 2015: [Електронний ресурс]: Українські підручники. – Режим доступу: http://pidruchniklws/10500902/buhgaltersldy_oblik_ta_audit/zapasi
7. Завдання, послідовність, джерела ревізії готової продукції, електронний ресурс: https://pidruchniki.com/141558/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/poslidovnist_dzherela_reviziyi_gotovoyi_produktsiyi
8. Закон «Про підтримку сільськогосподарських виробників» №1328 від 02.12.1999р.
9. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р №996-XIV.
10. Земельний кодекс України, затверджений 2002 року зі змінами та доповненнями.

11. Івахненко, В. М. Курс економічного аналізу: Навч. посіб./ В. М.Івахненко, М.І.Горбатов. – [4-тє вид.]. – К.: КНЕУ, 2016. – 302 с.

12. Івахненко, В.М. Теорія економічного аналізу: навч.посіб. / В.М.Івахненко. – К.: Видавничий дім «Слово», 2010. – 352 с.

13. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, зі змінами та доповненнями, внесених наказом Міністерства фінансів України від 05.12.1997р №268, від 26.05.2000 року №115.//Баланс-Агро.-2010.-№11,- С.14-20.

14. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій, затверджена наказом Мінфіну України від 30.11.1999р №291.

15. Коміренко В. Розрахунок собівартості продукції рослинництва.// Все про бухгалтерський облік.-2013.- №14.- С. 41-43.

16. Коміренко Л.В. Документальне оформлення надходження зернової продукції від урожаю та її облік на складі.//Облік і фінанси АПК.-2014. - №2. - С. 34-39.

17. Кузик Н.П., Боярова О.А. Внутрішній контроль як основа ефективної діяльності сільськогосподарських підприємств / науковий вісник НУБіП України. – 2010 – №153 с. 153-157.

18. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту. Навчальний посібник / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – К: Каравела, 2016. – 560 с.

19. Лавриненко Л. Облік витрат і виходу продукції рослинництва.//Баланс-Агро.-2015.,- №13.- С. 5-8.

20. Лютова Г.М, стаття «Методичні аспекти обліку готової продукції» в журналі Фінансовий простір №1/2017 р – 25 с.

21. Марченко Д.М. Удосконалення організації внутрішнього фінансового контролю підприємств / Д.М. Марченко, Г.М. Яровенко // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – №2. – С. 163-171.

22. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів затверджені Наказом Мінфіну України № 1315 від 29.12.2006 р

23. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств N 132 від 18.05.2001 р

24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси»: [Електронний ресурс], Офіційний сайт Міністерства фінансів України. - Режим доступу: <http://www.mmfm.gov.ua/file/lhik/364245/file/ias-02.pdf>

25. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство»: [Електронний ресурс]. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. <http://www.mmfin.gov.ua/file/lmk/364273/file/ias-41.pdf>

26. Муренко Т. О. Організація та методика контролю діяльності промислових підприємств: практичний посібник / Т. О. Муренко, Н. П. Ілюхіна, Т. В. Боцян, С. В. Самострол. - Одеса, 2011. – 243 с.

27. Наказ МАП «Про затвердження реєстрів та методичних рекомендацій з організації та ведення бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою на підприємствах агропромислового комплексу» №49 від 07.03.2011р.

28. Наказ МФУ «Про Інструкцію з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків» № 69 від 11.08.1994 (із змінами та доповненнями)

29. Національний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджений наказом МФУ №73 від 07.02.2013р.

30. Огійчук М.Ф та ін. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах.: Підручник/ за редакцією проф.. М.Ф Огійчука.-К.:Аграрна освіта, 2011. - 605 с.

31. Огійчук М.Ф. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах.-Київ,2016. - с. 672-678.

32. Організація контролю виробництва продукції рослинництва, Електронний ресурс: https://pidruchniki.com/1684042461846/ekonomika/organizatsiya_kontrolyu_virobnitstva_produktsiyi_roslinnitstva

33. П(С)БО 16 «Витрати», затверджено наказом МФУ №318 від 31.12.1999 р.

34. П(С)БО 30 «Біологічні активи», затверджено наказом МФУ №790 від 18.11.2005 р.

35. П(С)БО 9 «Запаси» затверджено наказом МФУ №246 від 20.10.1999р.

36. П.І. Островський, О.М. Гострик, Т.П. Добрунік, О.В. Радова
Моделювання економічних процесів, Навчальний посібник Одеса ОНЕУ 2012
Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Одеський
Національний Економічний Університет / 2016 УДК 004.03:519.86(075.8)

37. Пантелеєв, В. П. Внутрішньогосподарський контроль: методологія та організація : монографія / В. П. Пантелеєв. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2008. – 491 с.

38. Петришина Н.С, стаття «Проблеми обліку готової продукції та її реалізації» в журналі Наука й економіка, 2014 №7 – 33 с.

39. Погріщук, Б. В. Організаційні та методичні аспекти внутрішнього контролю процесу виробництва продукції рослинництва / Б. В. Погріщук, В. М. Пилявець // Науковий журнал «Економічні горизонти». – 2017. – № 2(3). – С. 66–74.

40. Правила податкового обліку основних засобів з 2015 р. [Електронний ресурс] // Бухгалтер24.Інформаційний бізнес портал.. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.buh24.com.ua/pravila-podatkovogo-obliku-osnovnih-zasobiv-z2015-r/>.

41. Сопко О.М., Завгородній В.А. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник / В. Сопко, В. Завгородній. – К.: КНЕУ, 2014– 260 с.

42. Сук Л. Облік виробничих запасів, готової продукції, товарів. // Бухгалтерія в сільському господарстві.-2012.- №3. с. 2-18

43. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: навч. посібник / Н. В. Тарасенко. – [4-те вид., стер.]. - Львів : Новий Світ, 2012. – 344 с.

44. Теоретико-організаційні аспекти внутрішнього контролю витрат виробництва готової продукції на підприємстві [Електронний ресурс] / Н.М. Зорій // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 3-4 (4-5). – С. 94-100. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/n4-5.html> 38.

45. Тринька Л.Я. Економічний аналіз [Текст]: навч.метод.посібник / Л.Я.Тринька, О.В.Липчанська (Іванчук). – К.: Алерта, 2013. – 568 с.

46. Футоранська Ю.М. Окремі аспекти державного регулювання у сфері внутрішнього фінансового контролю в Україні/ Ю.М. Футоранська // Фінансовий контроль. – 2015. – №2 (31). – С. 20-24.

47. Харитонов Л. Учет продукции с/х производства.//Баланс-Агро.-2013.-№9.-с.45-49.

48. Хомин П.Я., Лисий Г.А. Облік у сільському господарстві. – К.: Вища шк., 2014. – 144 с.

49. Шадрин Г.В. Теория экономического анализа: учеб.-метод.комплекс / Г.В.Шадрин. – М.: ЕАОИ, 2014. – 219 с.

50. Шеремет А. Д. Теория экономического анализа / А.Д.Шеремет. – М.: ИНФРА, 2008. – 232 с.

51. Шубіна С. В. Економічний аналіз: практикум / С. В.Шубіна, Ж. І.Торяник. – К. : Знання, 2015. – 230 с.

52. Ярова Ю. Ю. Сутність внутрішнього контролю на підприємствах України - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2015/Economics/73977.doc.htm

53. Яценко В. М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи вирішення / Збірник наукових праць ЧДТУ. 2016 – №22 – С. 3-7.

ДОДАТКИ